

Safarova Nigora Nasilloevna

Buxoro davlat pedagogika instituti

dotsenti, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

safarovanigora2211@gmail.com

BO'LAJAK O'QITUVCHILAR UCHUN KOMPETENSIYAGA YO'NALTIRILGAN O'QUV JARAYONINI LOYIHALASH

Annotatsiya. Maqolada bo'lajak o'qituvchilarni kompetensiyaga yo'naltirilgan asosda tayyorlash jarayoni tahlil qilinadi. Bunda ta'lim samaradorligi nazariy bilimlarni o'zlashtirish bilan birga, ularni pedagogik vaziyatlarda qo'llash, muammoni tahlil qilish va asoslangan kasbiy qaror qabul qilish qobiliyati bilan belgilanadi. Shu asosda "kompetensiya – kasbiy harakat – autentik vaziyat – faoliyat mahsuli – baholash dalili – teskari aloqa" modelining metodik imkoniyatlari yoritiladi. Mazkur yondashuv bo'lajak o'qituvchining kasbiy vaziyatlarda mustaqil pedagogik yechim yaratish kompetensiyasini rivojlantirishga xizmat qiladi.

Kalit so'zlar: kompetensiyaga yo'naltirilgan ta'lim, bo'lajak o'qituvchi, o'quv jarayonini loyihalash, backward design, autentik topshiriq, kasbiy vaziyat, baholash mezon, rubrika, pedagogik qaror, faoliyat mahsuli.

ПРОЕКТИРОВАНИЕ КОМПЕТЕНТНОСТНО-ОРИЕНТИРОВАННОГО ОБРАЗОВАТЕЛЬНОГО ПРОЦЕССА В ПОДГОТОВКЕ БУДУЩИХ УЧИТЕЛЕЙ

Аннотация. В статье анализируется процесс подготовки будущих учителей на основе компетентностно-ориентированного подхода. Эффективность образования при этом определяется не только уровнем усвоения теоретических знаний, но и способностью применять их в педагогических ситуациях, анализировать проблемы и принимать обоснованные профессиональные решения. На этой основе раскрываются методические возможности модели «компетентность – профессиональное действие – аутентичная ситуация – продукт деятельности – оценочное свидетельство – обратная связь». Данный подход способствует развитию у будущего учителя компетентности самостоятельного поиска и разработки педагогических решений в профессиональных ситуациях.

Ключевые слова: компетентностно-ориентированное обучение, будущий учитель, проектирование учебного процесса, backward design, аутентичное задание, профессиональная ситуация, критерий оценивания, рубрика, педагогическое решение, продукт деятельности.

DESIGNING A COMPETENCY-BASED EDUCATIONAL PROCESS IN THE PREPARATION OF FUTURE TEACHERS

Annotation. The article analyzes the process of preparing future teachers on the basis of a competency-based approach. The effectiveness of education is determined not only by the level of theoretical knowledge acquired, but also by the ability to apply this knowledge in pedagogical situations, analyze problems, and make well-grounded professional decisions. On this basis, the methodological potential of the model "competency – professional action – authentic situation – activity product – assessment evidence – feedback" is examined. This approach contributes to the development of future teachers' competence in independently identifying and developing pedagogical solutions in professional situations.

Keywords: competency-based education, future teacher, educational process design, backward design, authentic task, professional situation, assessment criterion, rubric, pedagogical decision, activity product.

Kirish. Zamonaviy oliy pedagogik ta'limning muhim vazifalaridan biri bo'lajak o'qituvchining nafaqat fan va metodikaga oid bilimlarini rivojlantirish, balki ularni o'zgaruvchan pedagogik vaziyatlarda samarali qo'llash qobiliyatini shakllantirishdir. Pedagogik faoliyat o'qituvchidan vaziyatni tahlil qilish, muammoni aniqlash, mos metodni tanlash, qarorini asoslash va natijani baholashni talab etadi. Shu bois an'anaviy "*mavzu – ma'ruza – amaliy mashg'ulot – nazorat*" ketma-ketligini kompetensiyaga yo'naltirilgan yondashuv asosida takomillashtirish zarur. Bunda o'quv jarayonining boshlang'ich nuqtasi mavzu emas, balki talaba egallashi lozim bo'lgan *kasbiy harakat* hisoblanadi.

Kompetensiyaga yo'naltirilgan loyihalashda "Talaba nimani bilishi kerak?" savolidan ko'ra "Talaba kelajakdagi pedagogik faoliyatida nimani bajara olishi kerak?" degan savol ustuvor ahamiyat kasb etadi. Shunga muvofiq zarur bilimlar, topshiriqlar, o'qitish vositalari va baholash usullari belgilanadi.

Backward Design konsepsiyasida ham ta'limni loyihalash kutilayotgan natijani aniqlash, uni tasdiqlovchi dalillarni belgilash va so'ngra o'quv faoliyatlarini tanlash ketma-ketligida amalga oshirilishi ta'kidlanadi [1]. Tadqiqotlarda ushbu yondashuv bo'lajak o'qituvchilarning pedagogik loyihalash ko'nikmalarini rivojlantirishning samarali mexanizmi sifatida baholanadi [2]. Mazkur maqolaning *maqsadi* kompetensiyaga yo'naltirilgan o'quv jarayonini loyihalash bosqichlarini aniqlash hamda kasbiy vaziyat, autentik topshiriq va faoliyat natijalarini yagona metodik modelga integratsiyalashdan iborat.

Tadqiqot metodologiyasi. Tadqiqot nazariy-metodik xarakterga ega bo'lib, unda pedagogik manbalarni qiyosiy tahlil qilish, tizimlashtirish, pedagogik modelashtirish, kompetensiya komponentlarini dekompozitsiya qilish hamda o'quv faoliyati va baholash natijalari o'rtasidagi bog'lanishlarni konstruksiyalash metodlaridan foydalanildi.

Tadqiqotda kompetensiya alohida bilim va ko'nikmalarning yig'indisi emas, balki *muayyan kasbiy vaziyatda bilim, usul, tajriba va pedagogik qarorni birgalikda ishga solish orqali namoyon bo'ladigan integral faoliyat qobiliyati* sifatida qaraladi. Bunday talqin o'quv jarayonining barcha elementlarini faoliyat natijasiga yo'naltirib qayta tashkil etishni talab etadi.

Kompetensiyaga yo'naltirilgan loyihalashning konseptual asosi. An'anaviy o'quv loyihasida pedagog ko'pincha avvalo mazmunni belgilaydi:

Mavzu → mazmun → metod → topshiriq → nazorat.

Kompetensiyaga yo'naltirilgan loyihalashda esa ushbu mantiq teskari yo'nalishda quriladi:

Kutilayotgan kompetensiya → kasbiy harakat → kasbiy vaziyat → faoliyat mahsuli → baholash dalili → o'quv faoliyatlari.

Bunday tartib pedagogga har bir mashg'ulotning kasbiy tayyorgarlikdagi vazifasini oldindan ko'rish imkonini beradi. Masalan, "talaba interfaol metodlarni biladi" natijasi kompetensiyani to'liq ifodalamaydi. Uni quyidagicha shakllantirish maqsadga muvofiq:

Talaba sinfning xususiyati, mavzu maqsadi va o'quvchilarning tayyorgarlik darajasidan kelib chiqib tegishli o'qitish metodini tanlaydi, tanlovini pedagogik jihatdan asoslaydi va undan foydalangan holda dars fragmentini loyihalaydi.

Birinchi holatda bilim tekshiriladi. Ikkinchi holatda esa bilimning pedagogik faoliyatda qo'llanishi baholanadi.

Kompetensiyaga yo'naltirilgan loyihalashning olti bosqichli modeli. Maqolada o'quv jarayonini loyihalashning quyidagi olti bosqichli modeli taklif qilinadi.

1. Kutilayotgan kompetensiyani kasbiy harakatga aylantirish. Birinchi bosqichda o'quv dasturida belgilangan umumiy kompetensiya konkret harakatlarda ifodalanadi. Masalan, "darsni loyihalash kompetensiyasi" quyidagi faoliyatlardan tashkil topishi mumkin:

- ✓ ta'lim maqsadini aniqlash;
- ✓ o'quv natijalarini shakllantirish;
- ✓ o'quvchilar xususiyatlarini hisobga olish;
- ✓ metod va vositalarni tanlash;
- ✓ topshiriqlar tizimini tuzish;
- ✓ baholash mezonlarini belgilash;

✓ dars jarayonini vaqt jihatidan rejalashtirish.

Demak, kompetensiyani baholash uchun uning *kuzatiladigan indikatorlari* oldindan aniqlanishi lozim.

2. Kasbiy vaziyatni konstruksiyalash. Kompetensiya faqat muayyan vaziyatda namoyon bo'ladi. Shu sababdan nazariy savoldan ko'ra pedagogik vaziyatga asoslangan topshiriq katta diagnostik qiymatga ega. Masalan:

Vaziyat. 7-sinfda bir mavzu bo'yicha o'quvchilarning tayyorgarlik darajasi sezilarli farq qiladi. Guruhning bir qismi topshiriqlarni tez bajarmoqda, ikkinchi qismi asosiy tushunchalarni o'zlashtirishda qiyinchilikka duch kelmoqda.

Bo'lajak o'qituvchiga:

1. muammoni pedagogik jihatdan tahlil qilish;
2. differensial yondashuv variantini taklif etish;
3. ikki darajadagi topshiriq ishlab chiqish;
4. o'quv natijasini baholash mezonini belgilash topshiriladi.

Bunday vazifada talaba faqat "differensial ta'lim nima?" degan savolga javob bermaydi, balki bilimni pedagogik qarorga aylantiradi.

3. Autentik topshiriqlar tizimini ishlab chiqish. *Autentik topshiriq* – talabaning egallagan bilim va ko'nikmalaridan real yoki real kasbiy faoliyatga yaqin sharoitda foydalanishini talab qiluvchi topshiriqdir. Bo'lajak o'qituvchilarni tayyorlashda quyidagi autentik topshiriqlardan foydalanish mumkin:

- ✓ muayyan mavzu uchun dars fragmentini ishlab chiqish;
- ✓ o'quvchilar xatosini tahlil qilish;
- ✓ o'quv topshiriqlarini murakkablik darajasiga ko'ra differensiallashtirish;
- ✓ ota-ona bilan pedagogik muloqot ssenariysini yaratish;
- ✓ baholash rubrikasini ishlab chiqish;
- ✓ o'quvchining yozma ishiga rivojlantiruvchi fikr-mulohaza berish;
- ✓ mini-dars tashkil etish;
- ✓ pedagogik keysni tahlil qilish;
- ✓ dars videosidagi metodik muammoni aniqlash;
- ✓ muayyan pedagogik muammo bo'yicha qaror variantlarini qiyoslash.

Autentik topshiriqlarning asosiy farqi shundaki, ularda ko'pincha yagona tayyor javob mavjud emas. Talaba vaziyatni tahlil qilib, bir nechta alternativ yechimlar orasidan maqsadga muvofiq variantni tanlaydi va uni asoslaydi. Zamonaviy tadqiqotlarda portfoliolar, loyihalar, pedagogik amaliyot va amaliy topshiriqlar kabi autentik baholash vositalari bo'lajak o'qituvchilarning kasbiy kompetensiyalari bilan ijobiy bog'liqligi ko'rsatib berilgan [3]. Autentik baholashga bag'ishlangan tizimli tahlillar ham real faoliyatga yaqin topshiriqlar tanqidiy fikrlash, muammoni hal qilish va hamkorlik ko'nikmalarini rivojlantirish imkoniyatiga ega ekanligini ko'rsatadi [4].

4. Kompetensiyaning "dalili"ni aniqlash. Kompetensiyani to'g'ridan-to'g'ri kuzatish har doim ham mumkin emas. Shuning uchun talabaning faoliyatida kompetensiya mavjudligini ko'rsatuvchi **dalillar** aniqlanadi. Masalan:

Kompetensiya	Kasbiy harakat	Talaba yaratadigan mahsulot	Kompetensiya dalili
Darsni loyihalash	Dars maqsadi va faoliyatlarni muvofiqlashtiradi	Dars ishlanmasi	Maqsad-faoliyat-baholash uyg'unligi
Diagnostik	O'quvchi xatosining sababini aniqlaydi	Xato tahlili	Xatoning sababini asosli aniqlash
Metodik	Metodni vaziyatga mos tanlaydi	Metodik yechim	Tanlovning pedagogik asoslanganligi

Baholash	Natijani mezon asosida baholaydi	Rubrika	Mezon va indikatorlarning aniqligi
Kommunikativ	Professional muloqot tashkil etadi	Muloqot ssenariysi	Nutqning maqsad va vaziyatga mosligi

Shunday qilib, baholash "talaba nechta savolga javob berdi?" degan ko'rsatkichdan "talaba qanday kasbiy mahsulot yaratdi va uning sifati qanday?" degan savolga o'tadi.

5. Mezonga asoslangan baholashni loyihalash. Kompetensiyaga yo'naltirilgan o'quv jarayonida baholash o'qitishning yakuniy qismi emas, balki uning tarkibiy elementi hisoblanadi. Masalan, dars fragmentini ishlab chiqish topshirig'i quyidagi mezonlar bo'yicha baholanishi mumkin:

1. Maqsadning aniqligi.
2. Topshiriqlarning maqsadga mosligi.
3. Tanlangan metodning asoslanganligi.
4. O'quvchilar faolligining ta'minlanganligi.
5. Differensial yondashuv.
6. Baholash vositasining mosligi.
7. Vaqt resursidan foydalanish.
8. Pedagogik qarorni izohlash qobiliyati.

Har bir mezon uchun darajalar aniqlanishi mumkin: **4 – yuqori; 3 – yetarli; 2 – rivojlanayotgan; 1 – boshlang'ich.** Bunday rubrika talaba uchun ham, pedagog uchun ham kompetensiyaning qaysi elementi rivojlangan va qaysi elementi ustida ishlash zarurligini ko'rsatadi.

Kasbiy amaliyotni baholash rubrikalariga bag'ishlangan xalqaro tadqiqotlar baholash mezonlari bo'lajak o'qituvchi nimani muhim deb qabul qilishiga bevosita ta'sir qilishini ko'rsatmoqda [5]. Shu sababli rubrika faqat ball qo'yish vositasi emas, balki talabaning kasbiy faoliyati uchun *sifat orientiri* vazifasini ham bajaradi.

6. Teskari aloqa asosida o'quv jarayonini qayta loyihalash. Kompetensiyaga yo'naltirilgan ta'limning yakuniy bosqichi baho qo'yish bilan tugamasligi kerak. Olingan natijalar keyingi o'quv faoliyatlarini loyihalash uchun asos bo'lib xizmat qiladi. Masalan, guruhdagi talabalar: mavzuga mos metodni to'g'ri tanlagan, lekin metod tanlovini ilmiy-metodik asoslashda qiynalgan bo'lsa, keyingi mashg'ulotda yana metodlar klassifikatsiyasini takrorlashdan ko'ra "metodik qarorni asoslash"ga qaratilgan keyslar bilan ishlash samaraliroq bo'ladi. Shu tarzda quyidagi sikl yuzaga keladi:

Loyihalash → faoliyat → dalil olish → baholash → muammoni aniqlash → qayta loyihalash.

Bu mexanizm kompetensiyaga yo'naltirilgan ta'limni bir martalik metod emas, balki uzluksiz takomillashtiriladigan pedagogik tizimga aylantiradi.

Kompetensiyaga yo'naltirilgan mashg'ulotning metodik konstruksiyasi. An'anaviy mashg'ulot ko'pincha pedagog tushuntirishi bilan boshlanadi. Taklif etilayotgan modelda esa mashg'ulotni kasbiy muammoli vaziyatdan boshlash maqsadga muvofiq. Masalan, quyidagi ketma-ketlikdan foydalanish mumkin:

1-bosqich. Kasbiy muammo. Talabalarga pedagogik vaziyat taqdim etiladi.

2-bosqich. Dastlabki yechim. Talaba mavjud bilim va tajribasi asosida dastlabki qarorini taklif qiladi.

3-bosqich. Zarur bilimlarni aniqlash. Muammoni to'liq hal qilish uchun qanday nazariy va metodik bilim yetishmayotgani belgilanadi.

4-bosqich. Bilimni o'zlashtirish. Tegishli nazariya, metod, texnologiya yoki konsepsiya o'rganiladi.

5-bosqich. Bilimni kasbiy vaziyatda qo'llash. Talaba dastlabki yechimini qayta ishlab chiqadi.

6-bosqich. Faoliyat mahsulotini yaratish. Dars ishlanmasi, topshiriq, rubrika, metodik tavsifiya, loyiha yoki boshqa kasbiy mahsulot tayyorlanadi.

7-bosqich. Mezonga asoslangan baholash. Natija rubrika yordamida o'zaro yoki pedagog tomonidan baholanadi.

8-bosqich. Takomillashtirish. Talaba olingan fikr-mulohazalar asosida mahsulotini qayta ishlab chiqadi.

Bunda o'quv faoliyatining markazida mavzuning o'zi emas, **kasbiy vazifani hal etish jarayoni** turadi.

"Kompetensiya – faoliyat – dalil" loyihalash matritsasi. Kompetensiyaga yo'naltirilgan loyihalashni amaliyotda tashkil etish uchun quyidagi matritsadan foydalanish taklif etiladi:

Loyihalash elementi	Asosiy savol
Kompetensiya	Talaba qanday kasbiy qobiliyatni egallashi kerak?
Kasbiy harakat	Bu qobiliyat qanday harakatda namoyon bo'ladi?
Vaziyat	Ushbu harakat qaysi pedagogik sharoitda talab qilinadi?
Autentik topshiriq	Talaba qanday vazifani bajaradi?
Mahsulot	Faoliyat yakunida nima yaratiladi?
Dalil	Kompetensiya shakllanganini nimadan bilamiz?
Mezon	Sifat qaysi indikatorlar bilan baholanadi?
Teskari aloqa	Talaba faoliyatini qanday takomillashtiradi?

Mazkur matritsa fan dasturidan boshlab alohida amaliy mashg'ulotgacha bo'lgan turli darajalarda qo'llanishi mumkin.

Simulyatsion pedagogik vaziyatlarning imkoniyatlari. Bo'lajak o'qituvchida kompetensiyani rivojlantirish uchun haqiqiy maktab amaliyoti eng muhim tajriba maydonidir. Biroq barcha kasbiy vaziyatlarni amaliyot davomida oldindan tashkil qilish imkoniyati mavjud emas. Shu sababli universitet sharoitida pedagogik vaziyatlarni simulyatsiya qilish maqsadga muvofiq. Masalan:

- ✓ "o'quvchi – o'qituvchi" roli o'yini;
- ✓ mikroo'qitish;
- ✓ video asosidagi pedagogik keys;
- ✓ virtual sinf;
- ✓ muammoli ota-ona bilan suhbat modeli;
- ✓ o'quvchi ishlarini diagnostik tahlil qilish;
- ✓ konfliktli vaziyatni hal qilish;
- ✓ metodik kengash simulyatsiyasi.

Simulyatsiyaning vazifasi voqelikni aynan ko'chirish emas, balki talaba oldiga real kasbiy faoliyatdagi kabi *pedagogik qaror qabul qilish zaruratini* qo'yishdir.

Stuermer va hammualliflarning bo'lajak matematika o'qituvchilari ishtirokidagi tadqiqoti simulyatsion muhitlarda topshiriqning real kasbiy faoliyat bilan bog'liqligini his qilish muhim ekanligini, autentiklik hissi takroriy ishtirok davomida ortib borishi mumkinligini ko'rsatadi [6].

Kompetensiyaga yo'naltirilgan jarayonda o'qituvchining funksiyasi. Mazkur model pedagogning vazifasini ham o'zgartiradi. Pedagog endi faqat bilimni yetkazuvchi emas, balki:

- ✓ kasbiy vaziyatlarni konstruksiyalovchi;
- ✓ faoliyat topshiriqlarini ishlab chiquvchi;
- ✓ pedagogik muammolarni modellashuvchi;
- ✓ sifat mezonlarini aniqlovchi;
- ✓ faoliyatga teskari aloqa beruvchi;
- ✓ talabani kasbiy mahsulotini ekspertizadan o'tkazuvchi;
- ✓ o'quv natijalariga ko'ra jarayonni qayta loyihalovchi subyektaga aylanadi.

Talaba esa bilimni eslab qoluvchi emas, undan muammo yechishda foydalanadigan, qaror qabul qiladigan va kasbiy mahsulot yaratadigan faoliyat subyekti sifatida namoyon bo'ladi.

Taklif etilayotgan modelning o'ziga xosligi. Maqolada ilgari surilgan yondashuvda kompetensiyaga yo'naltirilgan o'quv jarayoni uchta o'zaro bog'liq darajada tashkil etiladi:

- ✓ **Natija darajasi** – qanday kompetensiya shakllanishi aniqlanadi.
- ✓ **Faoliyat darajasi** – kompetensiya qanday kasbiy vazifada namoyon bo'lishi belgilanadi.

- ✓ **Dalil darajasi** – kompetensiyaning shakllanganligi qaysi mahsulot va mezonlar orqali aniqlanishi belgilanadi.

Shu sababli maqolaning konseptual formulasi quyidagicha ifodalanishi mumkin:

$K \rightarrow H \rightarrow V \rightarrow T \rightarrow M \rightarrow D \rightarrow B \rightarrow QL$ bu yerda:

K – kompetensiya; **H** – kasbiy harakat; **V** – pedagogik vaziyat; **T** – autentik topshiriq; **M** – faoliyat mahsuli; **D** – kompetensiya dalili; **B** – baholash; **QL** – qayta loyihalash. Ushbu ketma-ketlikning muhim jihati shundaki, o'quv mazmuni alohida maqsad sifatida emas, balki kasbiy harakatni bajarish uchun zarur resurs sifatida qaraladi.

Muhokama. Kompetensiyaga yo'naltirilgan ta'limni faqat amaliy mashg'ulotlar sonini oshirish yoki interfaol metodlardan ko'proq foydalanish bilan tenglashtirish metodik jihatdan yetarli emas. Agar topshiriq kasbiy faoliyat bilan bog'lanmasa, talabning mustaqil qaror qabul qilishini talab qilmasa va natijasi aniq mezonlar bilan baholanmasa, uning kompetensiyani rivojlantirish imkoniyati cheklanadi.

Shuningdek, autentik topshiriqlardan foydalanishning o'zi ham natijani avtomatik ta'minlamaydi. Topshiriqning murakkabligi talabning tayyorgarlik darajasiga mos bo'lishi, baholash mezonlari oldindan ma'lum qilinishi hamda bajarilgan ish yuzasidan mazmunli teskari aloqa berilishi zarur.

Doyle va hammualliflar tomonidan bo'lajak o'qituvchilar bilan o'tkazilgan tadqiqot autentik baholash topshiriqlarining talabalarni real maktabdagi baholash jarayonlariga tayyorlash va ularning baholash haqidagi qarashlarini rivojlantirish imkoniyatini ko'rsatgan [7]. Oliy ta'lim bo'yicha keng qamrovli tizimli tahlilda esa autentik baholashni muvaffaqiyatli tatbiq etish pedagoglarning tayyorgarligi, resurslar va fanlararo integratsiyani ham talab qilishi aniqlangan [4].

Shu nuqtayi nazardan kompetensiyaga yo'naltirilgan loyihalash alohida metod yoki texnologiyadan foydalanish emas, balki *natija, faoliyat, topshiriq va baholashning mantiqiy muvofiqligini ta'minlash* deb qaralishi maqsadga muvofiq.

Xulosa. Bo'lajak o'qituvchilar uchun kompetensiyaga yo'naltirilgan o'quv jarayonini loyihalashda o'quv mazmunini yetkazishdan kasbiy faoliyat natijasini oldindan konstruksiyalashga o'tish zarur.

Olib borilgan nazariy tahlillar asosida quyidagi xulosalarga kelindi:

1. Kompetensiyaga yo'naltirilgan loyihalash o'quv mavzusidan emas, bo'lajak o'qituvchining kelajakda bajara olishi kerak bo'lgan *kasbiy harakatni aniqlashdan* boshlanishi lozim.
2. Kompetensiyaning shakllanishi real pedagogik faoliyatga yaqin *autentik vaziyat va topshiriqlar* orqali ta'minlanadi.
3. Har bir kompetensiya uchun uni namoyon qiluvchi *faoliyat mahsuloti va dalillar* oldindan belgilanishi zarur.
4. Baholash bilimni qayta tiklash darajasini emas, talabning pedagogik muammoni hal qilish, qaror qabul qilish va kasbiy mahsulot yaratish sifatini aniqlashga xizmat qilishi kerak.
5. Mezonli rubrikalar baholash vositasi bo'lish bilan birga talaba uchun kasbiy faoliyat sifatining orientiri vazifasini bajaradi.
6. Olingan baholash natijalari keyingi o'quv faoliyatini *qayta loyihalash uchun axborot manbai* sifatida ishlatilishi zarur.

Shu asosda bo'lajak o'qituvchilarni tayyorlashda "*kompetensiya – kasbiy harakat – autentik vaziyat – topshiriq – faoliyat mahsuli – dalil – baholash – qayta loyihalash*" tizimidan foydalanish nazariy bilim va real pedagogik faoliyat o'rtasidagi uzilishni kamaytirish hamda talabning kasbiy vazifalarni mustaqil hal qilish qobiliyatini rivojlantirishga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Wiggins, G., McTighe, J. Understanding by Design. 2nd ed. Alexandria, VA: ASCD, 2005.

2. Kerimoğlu, E., Altun, S. Backward Design in Pre-Service Teacher Education to Enhance Curriculum Knowledge // *Journal of Teaching and Learning*. – 2024. – Vol. 18, No. 2. DOI: 10.22329/jtl.v18i2.8625.
3. Nyinge, B., Matete, R., William, F.K. Exploring the Relationship between Authentic Assessment and Teaching Professional Competence Acquisition among Undergraduate Science Student-Teachers in Higher Education Institutions in Tanzania // *International Journal of Current Educational Studies*. – 2024. – Vol. 3, No. 1. – P. 14–27. DOI: 10.46328/ijces.95.
4. Vlachopoulos, D., Makri, A. A systematic literature review on authentic assessment in higher education: Best practices for the development of 21st century skills, and policy considerations // *Studies in Educational Evaluation*. – 2024. – Vol. 83. – Article 101425. DOI: 10.1016/j.stueduc.2024.101425.
5. Rusznyak, L., Österling, L. What matters for competent teaching? A multinational comparison of teaching practicum assessment rubrics // *Teaching and Teacher Education*. – 2024. – Vol. 151. – Article 104745. DOI: 10.1016/j.tate.2024.104745.
6. Stürmer, K., Fütterer, T., Kron, S., Sommerhoff, D., Ufer, S. What makes a simulation-based learning environment for preservice teachers authentic? The role of individual learning characteristics and context-related features // *European Journal of Psychology of Education*. – 2024. – Vol. 39. – P. 3277–3299. DOI: 10.1007/s10212-024-00837-2.
7. Doyle, A., Donlon, E., Conroy Johnson, M., McDonald, E., Sexton, P.J. Re-envisioning pre-service teachers' beliefs and feelings about assessment: the important space of authentic assignments // *European Journal of Teacher Education*. – 2024. – P. 246–266. DOI: 10.1080/02619768.2024.2338854.
8. Hains-Wesson, R., le Roux, S. Bridging Teacher Knowledge and Practice: Exploring Authentic Assessment across Educational Levels // *Education Sciences*. – 2024. – Vol. 14, No. 8. – Article 894. DOI: 10.3390/educsci14080894.